

تأثیر جلسات معتادان گمنام بر صفات شخصیتی بیماران وابسته به مواد

نعمت ستوده اصل^۱ (Ph.D)، بهناز بهنام^{۱*} (M.D)، راهب قربانی^۲ (Ph.D)

۱- دانشگاه علوم پزشکی سمنان، گروه روان‌پزشکی

۲- دانشگاه علوم پزشکی سمنان، مرکز تحقیقات فیزیولوژی و گروه پزشکی اجتماعی

چکیده

سابقه و هدف: وابستگی به مواد یک مشکل جهانی است و اثرات منفی بر زندگی فردی و اجتماعی مصرف‌کنندگان می‌گذارد. یکی از روش‌های تغییر در صفات شخصیتی افراد دارای اختلال وابستگی به مواد، شرکت در گروه‌های خودیار می‌باشد. هدف تحقیق حاضر "بررسی اثربخشی جلسات معتادان گمنام بر صفات شخصیتی بیماران وابسته به مواد" بوده است.

مواد و روش‌ها: مطالعه حاضر، شبه‌تجربی و با استفاده از طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون همراه با گروه گواه بوده است. صد بیمار دارای وابستگی به مواد، از میان بیماران مراجعه‌کننده به کلینیک‌های روان‌پزشکی و سه مرکز مشاوره اعتیاد شهرستان اصفهان در سال ۱۳۸۸، به روش نمونه‌گیری آسان انتخاب و به صورت تصادفی به دو گروه (گروه آزمایش $n=50$ و کنترل $n=50$)، تقسیم شدند. پرسش‌نامه جمعیت‌شناختی و آزمون شخصیتی آیزنک پیش از مداخله بر روی همه آزمودنی‌ها اجراء شد. در پایان کلیه آزمودنی‌ها نسبت به تکمیل مجدد پرسش‌نامه شخصیتی آیزنک اقدام نمودند.

یافته‌ها: نتایج آماری نشان داد، شرکت آزمودنی‌ها در جلسات انجمن معتادان گمنام منجر به بهبود نمرات صفت شخصیتی روان‌نژندی - روان‌پریشی و نمرات شخصیتی درون‌گرایی - برون‌گرایی گردید ($P < 0.001$).

نتیجه‌گیری: نتایج این مطالعه نشان داد، جلسات معتادان گمنام می‌تواند منجر به بهبود نمرات صفات شخصیتی (درون‌گرایی - برون‌گرایی و روان‌نژندی - روان‌پریشی) در مبتلایان به وابستگی به مواد شود. بنابراین پیشنهاد می‌شود، اجرا و تداوم این برنامه‌ها مورد توجه مسولین قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: معتادان گمنام، صفات شخصیت، وابستگی به مواد

مقدمه

وابستگی به مواد (Drug dependency)، از مرزهای بهداشتی روانی گذر کرده و به یک معضل اجتماعی و درمانی تبدیل شده است. افزایش تعداد مصرف‌کنندگان و عدم وجود درمان‌های مناسب، نگرانی روزافزونی را برای کل جوامع در پی داشته است [۲، ۱]. برنامه‌های مختلفی مدعی بهبود بیماران وابسته به مواد هستند که در این میان می‌توان به روان‌درمانی فردی، رفتاردرمانی، شناخت‌درمانی، خانواده‌درمانی، آموزش

مهارت‌های اجتماعی، درمان‌های اجتماعی مدار (Therapeutic community) و جلسات خودیار انجمن معتادین گمنام (Narcotic anonymous) اشاره نمود [۳]. در حوزه روان‌شناسی، به نقش صفات شخصیتی در پدیدایی و درمان وابستگی به مواد توجه ویژه‌ای شده است. الگوهای تئوریک نیز بیان‌گر رابطه نظری رفتارهای غیر متعارف از قبیل وابستگی به مواد و صفات شخصیت می‌باشند [۴-۷]. در تحقیقات انجام شده در زمینه وابستگی به مواد، از

ویژگی‌های شخصیتی به عنوان عاملی برای گرایش افراد به وابستگی به مواد یاد شده است [۹،۸].

نتایج بررسی Varcarolis نشان داد، عوامل شخصیتی مانند عدم تحمل ناامیدی و درد، کمبود موفقیت در زندگی، کمبود ارتباطات پرمعنی و بامحبت، اعتماد به نفس پایین و تمایل طبیعی به ریسک کردن از عوامل موثر گرایش افراد به وابستگی به مواد می‌باشد و هر گونه مداخله در این اختلال می‌بایست مبتنی بر مداخله در این عوامل باشد [۱۰]. به عقیده برخی از پژوهش‌گران، صفات و ویژگی‌هایی مانند پایین بودن آستانه تحمل، احساس شکست، احساس گناه، دوری و انزوا از جامعه، از جمله ویژگی‌هایی هستند که در بیماران مبتلا به وابستگی به مواد دیده می‌شوند [۱۲،۱۱]. نتایج تحقیقات دیگر نیز نشان داده‌اند که برخی از افراد دارای وابستگی به مواد از صفات شخصیتی نامناسبی رنج می‌برند و هر گونه تغییر مثبت در صفات شخصیتی آنان می‌تواند بر کاهش وابستگی آنان نسبت به مصرف مواد تاثیر مثبت بگذارد [۱۴،۱۳]. به نظر Franques و Auriacombe نیز صفات شخصیتی نقشی اساسی در گرایش به وابستگی به مواد بازی می‌کنند [۱۵]. به همین دلیل، امروزه در گستره درمان‌های وابستگی به مواد، مداخله در صفات شخصیتی مبتلایان، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است [۱۲،۱۱].

برخی از گروه‌های خودیار در حوزه درمان‌گری اعتیاد، به دنبال ایجاد اصلاحات مثبت در صفات شخصیتی بیماران مبتلا به وابستگی به مواد هستند. یکی از این گروه‌ها، انجمن معتادان گمنام می‌باشد. این انجمن، توسط افراد وابسته به مواد به منظور حمایت از یک‌دیگر تشکیل می‌شود. این گروه‌ها فاقد درمان‌گر بوده و خود معتادان آن‌ها را اداره می‌کنند. روش کار این گروه‌ها معمولاً بر اساس مقابله و پذیرش حقایق با تاکید بر صراحت و صداقت می‌باشد [۱۶].

یکی از پرسش‌های اساسی برای روان‌شناسان و پژوهش‌گران حوزه علوم رفتاری این است که گروه‌های خودیار مانند انجمن معتادان گمنام، تا چه حد بر صفات شخصیتی بیماران مبتلا به وابستگی به مواد نقش دارند؟ از

آن‌جا که اطلاعات اندکی در مورد نتایج مداخلات سازمان‌های غیر رسمی مانند انجمن معتادان گمنام بر بهبود صفات شخصیتی افراد مبتلا به وابستگی به مواد در ایران وجود دارد، بر این اساس در این مطالعه به تعیین اثربخشی جلسات گروهی معتادان گمنام بر ویژگی‌های شخصیتی بیماران وابسته به مواد پرداخته شد.

مواد و روش‌ها

در این تحقیق شبه تجربی، از طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون همراه با گروه گواه استفاده شد. نمونه تحقیق به روش نمونه‌گیری آسان از بین افراد دارای وابستگی به مواد مراجعه‌کننده به کلینیک‌های روان‌پزشکی و سه مرکز مشاوره اعتیاد شهرستان اصفهان انتخاب شدند. آزمودنی‌ها به دو گروه آزمایش و گواه (گروه آزمایش $n=50$ ، گروه کنترل $n=50$) تقسیم شدند. در آغاز، دو پرسش‌نامه جمعیت‌شناختی و آزمون شخصیتی آیزنک به عنوان پیش‌آزمون، بر روی همه آزمودنی‌ها اجرا شد. در پایان، به منظور تعیین اثربخشی جلسات معتادان گمنام بر صفات شخصیتی بیماران، کلیه آزمودنی‌ها نسبت به تکمیل مجدد پرسش‌نامه شخصیتی آیزنک اقدام نمودند.

تشخیص بیماری وابستگی به مواد، بر اساس بررسی پرونده بیماران و طبق نظر متخصص روان‌پزشکی و بر اساس ملاک‌های کتاب‌چه روان‌پزشکی در مورد بیماری محرز گردید [۹]. لازم به ذکر است، این مطالعه بر روی افراد دارای اختلال وابستگی به مواد که در دوره ترک قرار داشتند و برای اولین بار به انجمن معتادان گمنام مراجعه کرده بودند، انجام شد.

ملاک‌های ورود نمونه به مطالعه عبارت‌اند از: دارا بودن تشخیص وابستگی به مواد، مصرف مواد بیش از دو سال، تحصیلات سیکل (کلاس نهم) به بالا، محدوده سنی ۲۰-۵۵ سال، جنسیت مرد و داشتن حداقل توانایی جسمی لازم جهت شرکت در جلسات انجمن معتادان گمنام. ملاک‌های خروج نمونه از مطالعه عبارت بودند از: دارا بودن اختلال حاد سایکوتیک، وجود بیماری جسمانی حاد مانند دیابت و

نتایج

۳۵ درصد بیماران متاهل، ۵۰/۹ درصد دارای شغل، ۴۵ درصد دارای تحصیلات دیپلم و بالاتر بودند. بین میانگین سن و تعداد دفعات ترک گروه آزمایش و گروه شاهد، در زمان ورود به مطالعه، از نظر آماری تفاوت معنی داری وجود نداشت (جدول ۱).

جدول ۱. میانگین و انحراف معیار سن و تعداد دفعات ترک مواد گروه‌های

مورد بررسی

p-value	گروه مورد مطالعه				مشخصه
	شاهد		NA		
	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	
۰/۶۲	۰/۷۸	۳۴/۱۰	۷/۶۶	۳۳/۳۸	سن (سال)
۰/۱۵	۰/۶۴	۳/۵۰	۰/۸۵	۳/۲۶	تعداد دفعات ترک مواد

میانگین نمرات صفت شخصیتی روان‌نزدی - روان‌پریشی گروه‌ها، قبل از مداخله معنی دار نبود ($P=0/691$)، اما پس از شرکت افراد در جلسات، اختلاف نمرات گروه‌ها در این صفت معنی دار شد ($P<0/001$). هم‌چنین میانگین تغییرات نمرات روان‌نزدی - روان‌پریشی دو گروه قبل و بعد از مداخله تفاوت معنی دار داشت ($P<0/001$). به عبارت دیگر شرکت آزمودنی‌ها در جلسات انجمن معتادان گم‌نام باعث بهبود نمرات صفات شخصیتی روان‌نزدی - روان‌پریشی آزمودنی‌ها شده است (جدول ۲).

میانگین نمرات صفت شخصیتی درون‌گرایی - برون‌گرایی گروه‌ها، قبل از مداخله معنی دار نبود ($P=0/117$)، اما پس از شرکت در جلسات، اختلاف به دست آمده بین دو گروه معنی دار بود ($P<0/001$). هم‌چنین میانگین تغییرات نمرات شخصیتی درون‌گرایی - برون‌گرایی دو گروه قبل و بعد از مداخله تفاوت معنی دار داشت ($P<0/001$). به طوری که شرکت آزمودنی‌ها در جلسات معتادان گم‌نام باعث کاهش نمرات درون‌گرایی و افزایش صفت برون‌گرایی آزمودنی‌ها شده است (جدول ۳).

سرطان، سابقه شرکت در سایر جلسات مشابه معتادان گم‌نام یا شرکت هم‌زمان در جلسات مشابه هم، و ممکن نبودن پی‌گیری بیمار طی مراحل مداخله و پی‌گیری.

به منظور جمع‌آوری اطلاعات فردی، از دو پرسش‌نامه اطلاعات جمعیت‌شناختی (محقق‌ساخته)، و پرسش‌نامه شخصیتی آیزنک (EPQ-R)، استفاده شد. فرم کوتاه پرسش‌نامه شخصیتی آیزنک ویژه بزرگسالان دارای ۵۷ سؤال می‌باشد که ویژگی‌های شخصیتی درون‌گرایی - برون‌گرایی و روان‌نزدی - روان‌پریشی از آن استخراج می‌شود [۱۸، ۱۷]. روایی و پایایی پرسش‌نامه در جمعیت ایرانی، تایید شده است [۱۹].

کلیه بیماران گروه آزمایش طبق برنامه زمان‌بندی شده (هر هفته یک جلسه)، بین ۱۴ تا ۱۶ در جلسات معتادان گم‌نام شرکت کردند. برنامه انجمن معتادان گم‌نام، مرکب از پذیرش اصولی است که بسیار ساده بیان شده‌اند و افراد قادرند آن‌ها را در زندگی روزمره خود به کار گیرند. نکته بسیار مهم این برنامه‌ها، عملی بودن آن است. در انجمن معتادان گم‌نام هیچ شرط و شروطی وجود ندارد. در این جلسات، شخصیت گروه بر اساس تعهد محکمی که افراد گروه نسبت به هم پذیرفته‌اند، شکل می‌گیرد. جلسات انجمن معتادان گم‌نام از افراد دارای وابستگی به مواد با سوابق و شخصیت‌های مختلف که قدرت تسلیم و تعهد مشترک برای بازیابی آن‌ها را به یک‌دیگر پیوسته، تشکیل شده است. سنت‌های دوازده‌گانه اساس تغییرات را در این جلسات به عهده دارند [۱۶]. پس از ۱۶ جلسه شرکت مداوم در جلسات معتادان گم‌نام نسبت به مقایسه نمرات صفات شخصیتی آزمودنی‌ها قبل و بعد از مداخله اقدام گردید.

در انجام این تحقیق، ضمن اخذ موافقت کمیته اخلاق دانشگاه، موافقت کتبی و آگاهانه از بیماران شرکت‌کننده در پروژه اخذ گردید. پروتکل انجام این تحقیق هیچ‌گونه تضادی با موازین اخلاقی پژوهش نداشت. تحلیل داده با استفاده از نرم‌افزار SPSS-16 و روش‌های آمار توصیفی و استنباطی در سطح معنی‌داری ۵ درصد انجام شد.

جدول ۲. میانگین و انحراف معیار نمرات نروتیزم - سایکوتیزم قبل و بعد از مداخله در گروه‌های تحت مطالعه

P-Value	تغییرات قبل و بعد		بعد از مداخله		قبل از مداخله		نام گروه
	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	
۰/۰۰۱<	۱/۹۹	-۵/۳۵	۲/۵۷	۱۵/۲۲	۱/۵۷	۹/۹۵	معتادان گمنام
۰/۷۵۰	۲/۰	۰/۱	۲/۸۲	۹/۹۶	۱/۹۲	۱۰/۰۶	شاهد
	۰/۰۰۱<		۰/۰۰۱<		۰/۶۹۱		P-Value

جدول ۳. میانگین و انحراف معیار نمرات درون‌گرایی - برون‌گرایی قبل و بعد از مداخله

P-Value	تغییرات قبل و بعد		بعد از مداخله		قبل از مداخله		نام گروه
	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	
۰/۰۰۱<	۳/۱۵	۸/۰۶	۲/۵۷	۹/۰۲	۲/۰۱	۱۷/۰۸	معتادان گمنام
۰/۹۱۳	۱/۲۸	-۰/۰۲	۲/۸۲	۱۶/۴۰	۲/۴۰	۱۶/۳۸	شاهد
	۰/۰۰۱<		۰/۰۰۱<		۰/۱۱۷		P-Value

بحث و نتیجه‌گیری

مطالعه حاضر، بهبود معنی‌دار نمرات مربوط به شاخص‌های روان‌نژندی - روان‌پریشی و نمرات شخصیتی درون‌گرایی - برون‌گرایی به دنبال شرکت در جلسات معتادان گمنام نسبت به بیماران گروه شاهد را نشان داد. برخی مطالعات مشابه نیز دارای نتایج مشابه با نتایج مطالعه حاضر بودند. بر اساس مطالعات مذکور، آزمودنی‌ها پس از شرکت در جلسات انجمن معتادان گمنام از صفات شخصیتی مطلوب‌تری برخوردار گردیدند [۲۵-۲۰]. نتایج تحقیق Christopher و هم‌کارانش نیز نشان داد، شرکت در جلسات انجمن معتادان گمنام به بهبود صفات شخصیتی این بیماران منجر می‌گردد [۲۶]. همچنین، برخی دیگر از مطالعات نیز اذعان نموده‌اند صفات شخصیتی به عنوان زمینه‌ساز و تعدیل‌کننده رفتار وابستگی به مواد می‌باشد و شرکت بیماران مبتلاء به وابستگی به مواد در جلسات انجمن معتادان گمنام باعث بهبود صفات شخصیتی این بیماران می‌گردد و به همین دلیل نقش برجسته‌ای را در کاهش وابستگی به مواد ایفا می‌کنند [۲۹-۲۷].

نحوه و میزان تاثیر شرکت در این گونه جلسات بر صفات شخصیتی بیماران دارای وابستگی به مواد را می‌توان در چند الگوی احتمالی ارائه نمود. شرکت در جلسات انجمن معتادان

گمنام فرصت‌های تماس اجتماعی را در بیماران افزایش داده و حمایت‌های اجتماعی بالایی را برای آنان فراهم می‌آورد. در واقع، شرکت در جلسات معتادان گمنام علاوه بر ارتقاء عزت نفس بیماران، ارتباطات و تعاملات اجتماعی آنان را افزایش داده و این فرصت را فراهم می‌نماید تا صفات شخصیتی بیماران بهبود و ارتقاء یابد. علاوه بر آن، متعاقب شرکت بیماران دارای وابستگی به مواد در این جلسات، این بیماران تحت آموزش و القاء شخصیتی هم‌گروه‌های خود قرار می‌گیرند که خود موجب تسهیل فرآیند بهبود صفات شخصیتی بیماران می‌شود. در واقع، آن چه شرکت در جلسات مستمر معتادان گمنام به همراه دارد، دوری‌گزینی بیماران از درون‌گرایی و گوشه‌گیری، برقراری مجدد روابط اجتماعی سازنده و استفاده از تجارب مفید سایر بیماران است. تاثیر مثبت شرکت در جلسات معتادان گمنام بر عوامل فوق در برخی تحقیقات مورد بحث و تأیید قرار گرفته است که گواهی محکم بر نتایج این تحقیق است [۲۹،۳۰].

بر این اساس، نتایج تحقیق حاضر، ضمن تأکید بر نقش گروه‌های خودیار مانند انجمن معتادان گمنام بر بهبود صفات شخصیتی بیماران دارای وابستگی به مواد، می‌تواند نویدی بر تاثیر مداخلات گروه‌محور مانند آن چه در انجمن معتادان

- [12] Asarian F. Psychological characteristic of young male narcotic addicts in Kashan City. *J Zahedan Uni Med Sci* 2003; 1: 113-114. (Persian)
- [13] Davison G, Neale J. *Abnormal psychology*, New York: John Wiley & Sons, 2000.
- [14] Adams JB, Heath AJ, Young SE, Hewitt JK, Corely RP, Stallings MC. Relationships between personality and preferred substance and motivations for use among adolescent substance abusers. *Am J Drug Alcohol Abuse* 2003; 29: 691-712.
- [15] Franques P, Auriacombe M, Tignol J. Addiction and personality. *Encephale* 2000; 26: 68-78.
- [16] Wallace J. Theory of 12-step oriented treatment. In F. J. Rotgers, & S. W. Morgenstern (Eds.), *Treating substance abuse: Theory and technique*. New York: The Guilford Press, 2003; 931.
- [17] Eysenck HJ, Eysenck SB. *Manual of the Eysenck personality scales*. Hodder & Stoughton 1991.
- [18] Malayeri A, Kaviani Asadi SM, Hoseini F. Evaluation of personality dimensions using the Cloninger Temperament and Character Inventory in subjects with borderline personality disorders. *Teh Uni Med J* 2008; 66: 633-638.
- [19] Kaviani H, Pornase M, Mosavi A. Normalization and validation of Eyzenk personality Inventory in Iran. *J Behav Ther* 2007; 11: 1-12. (Persian)
- [20] Witkiewitz K, Marlatt A, Walker D. Mind-fulness-based relapse prevention for alcohol and substance use disorders: The meditation tortoise wins the race. *J Cognitive Psychotherapy* 2005; 19: 221-229.
- [21] Cloninger CR. Systematic method for clinical description and classification of personality variants. *Arch Gen Psychiatry* 1987; 44: 573-588.
- [22] Hayes SC, Masuda A, De Mey H. Acceptance and commitment therapy and the third wave of behavior therapy. *Gedragstherapie* 2003; 36: 69-96.
- [23] Margolin A, Beitel M, Schuman-Olivier Z, Avants SK. A controlled study of a spirituality focused intervention for increasing motivation for HIV prevention among drug users. *Aids Educ Prev* 2003; 18: 311-322.
- [24] Gilbert JG, Lombardi DN. Personality characteristics of young male narcotic addicts. *J Consult Psychol* 1967; 31:536-538.
- [25] Okhovat V, Daneshmand L. Personality assessment. *Tehran Univ Public* 1978. (Persian)
- [26] Masi CM, Chen HY, Hawkey LC, Cacioppo JT. A meta-analysis of interventions to reduce loneliness. *Pers Soc Psychol Rev* 2011; 15: 219-266.
- [27] Pardini DA, Plante TG, Scherman A, Stump JE. Religious faith and spirituality in substance abuse recovery: Determining the mental health benefits. *J Subst Abuse Treat* 2000; 19: 347-354.
- [28] Avants, SK, Beitel M, Margoline A. Making the shift from addict self to spiritual self: Result from a stage I study of spiritual self-schema (3-5) therapy for the treatment of addiction and HIV risk behavior. *Mental Health Religion Culture* 2005; 8: 167-177.
- [29] Navidian A. Personality characteristics in narcotic addicts in Zahedan City. *J Zahedan Uni Med Sci* 2003; 135-136. (Persian)
- [30] McGraw JG. Personality disorders and states of aloneness, intimacy and aloneness. a multi-volume study in philosophical psychology. *Amsterdam/New York* 2012; pp: 378.

گم‌نام وجود دارد، بر بهبود صفات شخصیت بیماران دارای وابستگی به مواد تلقی شود.

استفاده از ابزار خودگزارشی، عدم اطلاع و اطمینان از نوع و میزان ماده مصرفی و طول مدت وابستگی به مواد، محدود بودن نمونه به چند مرکز انجمن معتادان گم‌نام شهرستان اصفهان و تک‌جنسی بودن آزمودنی‌ها (همه مرد بودند) از محدودیت‌های این مطالعه بوده است.

تشکر و قدردانی

بدین وسیله از کلیه بیمارانی که با صرف وقت و حوصله، محققین را در انجام این تحقیق یاری داده‌اند، هم‌چنین معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی سمنان که هزینه اجرای این طرح تحقیقاتی تامین کردند، صمیمانه تشکر می‌شود.

منابع

- [1] Ekhtyari H. The manual of diagnosis and treatment of addiction. *Arjomand public* 2002. (Persian)
- [2] Chashm Andes Science Research Quarterly, Behzisty organization, Cultural and Preventive Assistance, 2002 (Persian)
- [3] Khazayeli Parsa F. The therapeutic community, IRANpak family magazine, Monthly Multi-cultural social Iran Pak. Public relations campaign to substance abuse 2010. (Persian)
- [4] Mehryar AH, Jazayeri M. Addiction, prevention and treatment. *Ravan Poya* 1998. (Persian)
- [5] Khantzian E. Psychiatric and psychodynamic factors in cocaine addiction. In: Washton A, Cocaine: Aclinicians handbook. Gold M, (Eds). New York: Guilford. 1987; 184-196.
- [6] Kaplan H, Sadock B. *Synopsis of psychiatry*. 10th ed. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins, 2007.
- [7] Gerdner A, Nordlander T, Pedersen T. Personality factors and drug of choice in female addicts with psychiatric comorbidity. *Subst Use Misuse* 2002; 37: 1-18.
- [8] Askari S, Amini F, Nadery GH, Ruzbehani R. Contact Addiction Risk Factors For Cardiovascular Disease. *J Birjand Uni Med Sci* 2009; 15: 40-45. (Persian)
- [9] Okasha T, Elkholy H. A synopsis of recent influential papers published in psychiatric journals (2010-2011) from the Arab world. *Asian J Psychiatr* 2012; 5: 175-178.
- [10] Varcacolis EM, Halter MJ. *Foundation of psychiatric mental health nursing*. 5th ed. Philadelphia: WB Saunders 2006.
- [11] Abu-Arab M, Hashem E. Some personality correlates in a group of drug addicts. *Pers Indiv Differ* 1995; 19: 649-653.

Effectiveness of narcotics anonymous training programs in personality characters in substance abuse patients

Namat Sotodeh Asl (Ph.D)¹, Behnaz Behnam (M.D)^{*1}, Raheb Ghorbani (Ph.D)²

1 - Dept. of Psychiatry, Faculty of Medicine, Semnan University of Medical Sciences, Semnan, Iran

2 – Research Center of Physiology and Dept. of Statistic, Faculty of Medicine, Semnan University of Medical Sciences, Semnan, Iran

(Received: 18 Mar 2012 Accepted: 23 Sep 2012)

Introduction: Substance abuse is one of the most common disorders that exert a high impact on the life of patients and their families. There are many treatment methods for Addiction. The purpose of the present study was to determine the effects of narcotics anonymous (NA) program on personality characters in substance abuse patients.

Materials and Methods: This quasi experimental design was performed on 100 patients with substance abuse disorders that they had been randomly selected from those patients who were referred to psychiatric clinics and counseling centers in Esfahan in 2008. Then, the subjects were equally divided into two groups; experimental and control. All the patients carried out Eysenk test prior to any intervention and also a demographic questionnaire were filled out by all the subjects. Then, Eysenk test was performed on all the patients following the intervention. Changing in personality character in the experimental group (before and after the intervention) was compared with those of the control group.

Results: The findings showed that narcotic program has significant effects on personality characters of experimental group to substance abuse in post test, but these effects are not significant in control group.

Conclusion: According to the findings of this work, we suggest the effectiveness of NA program in changing personality characters of the patients with substance abuse.

Keywords: Narcotics anonymous training program, Personality characters, Drug dependency

* Corresponding author: Fax: +98 231 3328017; Tel: +98 09121317572
behnamfar46@yahoo.com